

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknél az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőséghez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)

A sörétes fegyver átütő ereje. (Gothard Sándor.)

Vadlibák. (Sz. F.)

Különfelek: Erdészeti zsebnaptár. — A nyugdíjtörvényjavaslat. — Vadászterületek bérbeadása. — Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — A méz mint nikotin-ölő. — Idomított állatok viselkedése. — A legmagasabb épület. — Időjelzés.

Hivatalos közlemények: Létszámkiegészítés czéljából behívott állami alkalmazottaknak járó illetmények.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Tévesztett utakon. (Szabó Miklós.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: *Tomasovszky Imre*, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

5. *A természetes úton való felújítás.** Az erdőknek természetes úton való felújítása alatt azoknak magtermő és sarjadzasi képességeiről való felújítását értjük. E szerint tehát az erdők természetes felújítása magról, magvetéssel és sarjakról történhetik.

Az erdei fák, ha bizonyos kort elérnek, fajuk fenntartása czéljából magot teremnek. Magzó korukat az egyes fanemek különbözőleg érik el, így például a tölgy téres állásban 50-ik évében, míg zárt állásban már csak a 100-ik évében kezd számbavehető magot teremni; a jegenyefenyő 30, illetőleg 60—70-ik évében; a lúczyfenyő az 50, illetőleg 70—80-ik évében; a bükk 40—50-ik, illetőleg a 60—80-ik évében stb. Az erdei lombfák némelyikének nagy kiújuló képessége is van, a mi abból áll, hogy a levágott fák tuskóiból vagy azok gyökereiből hajtások keletkeznek. A fáknak ezt a tulajdonságát sarjadzasi képességnek nevezzük; ez fanemek szerint különböző. Az éger-, tölgy-, szil-, ákác-, fűz-, nyár-, szelid gesztenye- és gyertyánfélék sarjadzasi képessége a legnagyobb; kisebb mértékű már a hársnál, kőriseknél, juharoknál stb. Szép botfasarjakat szolgáltatnak a fűzek, a gyertyán, a szelid gesztenye, a tölgy, az

* Az ezen részben foglaltak adatai *Vadas Jenő*: «Erdőművelés-tan» című művéből vették. Szerző.

ákác és a kőrís; míg tuskóról a nyír, bükk, tölgy, éger s szelid gesztenye jól sarjadzanak stb.

Az erdőművelő tehát az erdő fáinak ezen sajátosságait czélszerű gazdasági módok alkalmazásával erdeinek felújítására használja fel. Az erdőgazdák felismervén mindazokat az előnyöket, a miket a természetes úton való felújítás biztosít, újabban a mesterséges erdősítésről a természetes úton való felújítási módokra tértek át, illetve a tarolóvágások helyett a faállományok természetes felújítására mentek át.

a) *Természetes felújítás magról*, vagyis az úgynevezett *magvetés*. Ennél a felújítási módnál ismerni kell a különböző fák magzó korát s mindazokat a tényezőket, a mik a magzó korra befolyanak. Az erdőt ezzel a felújító móddal mindig akkor vágjuk le s illetve akkor újítjuk fel, a mikor a fák a magzó korukat már elérték s illetve alattuk már fiatalos van.

A magról való felújításnak különféle módjai vannak, melyek közül, mint hazai erdőgazdaságainkban is gyakran alkalmazott s ennél fogva bennünket is közelről érdeklő módot: a *fokozatos felújító vágást* említjük meg. A felújításnak ennél a módjánál a vágható erdő fáit egy bizony időszak alatt fokozatosan megritkítjuk, a megritkított fáknak magtermésre s az abból keletkezett csemeték védelmére időt hagyunk s végül a megritkítás után visszahagyott fákat is levágjuk.

Maga a fokozatos felújító vágási mód három részből áll, úgymint az előkészítő-, a vető- s a tarolóvágásból.

Az *előkészítő vágással* azt czélozzuk, hogy az erdő fáit téresebb álláshoz juttassuk s az erdő lombsátorát szellősebbé téve, azt a napfény éltető és gyümölcsöt hozó hatásának jobban kitegyük. Az előkészítő vágással a zárt erdőt megritkítjuk, vagyis 15—20%-át kiszedjük s arra törekszünk, hogy ilyenkor elsősorban az elnyomott és túlszárnnyalt fák szedessenek ki.

Ha a magtermés bekövetkezett, az azt követő télen, illetőleg fenyvesekben tavasszal a *vetővágást* alkalmazzuk, melylyel az erdőállománynak 15—30, kedvező helyeken esetleg 50%-át szedjük ki a szerint, a mint árnyat tűró vagy fényigényes fanemmel van dolgunk. Ez a vágás azt a czélt szolgálja, hogy a lehullott magból kelt csemeték az anyafák alatt védelmet találjanak s hogy a

megrítított erdő lombsátoránál még annyi napfényt kapjanak, hogy jól fejlődhessenek.

Ha a terület maggal bevettetés, a mi a vetővágás után rendszerint két év alatt szokott bekövetkezni, a megtelepedett csemetésnek napfény és a kellő esapadékhoz való juthatásáért, az erdő további ritkításához kezdünk az úgynevezett *felszabadító vágásokkal*, a mit a vetővágásra következő hatodik évben a *taroló vágással* fejezünk be.

Az ilyen vágások kivitelénél a termelt faanyagokat ősszel s télen szállítjuk ki, mert a megtelepedett csemetésnek ilyenkor legkevesebbet ártunk. Némely erdőgazdaságban a végső vágás után *hagyásfákat* hagynak vissza, hogy azok a következő vágásforduló végén értékes műfát adjanak. Természetes, hogy ilyen gazdálkodási mód csakis akkor vezethet kellő sikerre, ha az erdő utakkal kellőleg be van hálózva, a melyen a levágott fákat nagyobb havon kiszállíthatjuk.

A taroló vágás faanyagának kiszállítása után a természetes úton felújított területet gondosan bejárjuk s a hiányzó üres foltokat erős, iskolázott csemetékkel pótoltatjuk.

A fokozatos felújító vágási módot a bükk-, jegenye-, fenyő- s tölgyesek felújítására alkalmazzuk. Ezenkívül bizonyos termőhelyi viszonyok mellett (szél ellen védett hegyoldalon, vagy a hol a lúczfenyő a jegenyefenyővel elegyesen fordul elő) a lúczfenyőerdőkben is, sőt az erdei fenyőnél is alkalmazható. Ha a fokozatos felújító vágásmód gyakorlati kivitelére vonatkozólag főnökünk-től nyert utasításokat pontosan betartjuk, úgy az eredmény nem fog elmaradni.

b) *Természetes felújítás sarjakról.* A szerint, a mint a sarjhajtások a tuskón vagy a vágáslap felületéből erednek: tuskósarjnak neveztetnek; ha pedig magas törzsdaraból származnak: botfa sarj a nevük. A győ-

kérfőből eredt sarjak neve: tősarjak s a földalatti gyökerekből pedig a gyökérsarjak (pl. ákácznál, rezgő nyárnál, fehér nyárnál stb.) keletkeznek.

Az erdőknek a sarjakról való felújítása már igen régi. A felújítási idő határa füzeknél egy-két év (fonómunkák vesszőinél); rőzseanyagoknál 5—10 év; a cserkéregtermelésnél 15—20 év; tűzifát adó lomberdőknel 20—40 év körül van.

A sarjerdőket legcélszerűbb a tél végén, tehát a nedvkeringés beállta előtt vágni; az ártereken levő helyeken az égereket, füzeseket, nyárasokat tél közepén, a cserkéreg-hántásra berendezett erdőket a nedvkeringés idején szokás vágni. A fákat éles fejszével, töben, gyengébb sarjakat pedig sujtókéssel vágjuk le. A kitermelt anyagot az új sarjak növekedésének megindulása előtt szállítsuk ki a területről, nehogy a keletkező fiatal sarjakat a kiszállításkor megsértsük. Az elvénhedt tuskókat s a mutatkozó hézagokat pótoljuk ki erős, iskolázott csemetékkel. A sarjak fejlődését később is kisérjük figyelemmel, az elnyomottakat és gyengéket, továbbá a betolakodó lágy fanemeket vágjuk ki. Bár az erdőnek sarjakról való felújítása egyszerűnek látszik, mégis, ha kellő eredményt akarunk elérni, itt sem szabad semmiféle fáradságtól visszariadnunk, mivel csakis a jól s kellő időben gondozott sarjerdőnek fogja az erdőgazda hasznát látni. (Folytatása következik.)

A sörétes fegyver átütő ereje.

Irta: *Gothárd Sándor.*

«Az Erdő» t. szerkesztőségétől vettem azon megfizetelő felhívást, hogy állanék be a lap munkatársainak sorába. Midőn ezt készséggel teszem, engedjék meg e lap t. olvasói, kik túlnyomóan hivatásos vadászok, hogy régi magyar szokás szerint tiszta szívből eredő

TÁRCZA.

Tévesztett úton.

Irta: *Szabó Miklós.*

I.

— Ne kinezzen! — esdekelt a férfi. — Életezélul tűztem ki magam elé, hogy boldoggá teszem magát és megpróbálom elfeledtetni azt a másikat, a ki olyan rútul visszaélt a szerelmével... És maga csupa hálából agyongyötör! Órákig itt ülök a lábainál a nélkül, hogy csak egy szóra is érdemesitene... Összetett kezekkel kérem még egyszer: tépje ki szívéből a mult emlékeit és legyen a feleségem. Így nem maradhatunk sokáig; mind a kettőnket elsorvaszt egy emésztő láz: Magát az elmúltaknak visszasovárgása, engem meg az a forró életet követelő szerelem, a mit maga iránt érzek. Legyen az enyém! Én érzem, hogy nagyon boldoggá fogom tenni...

— Soha! — riadt fel álmódosásából a leány. — Nem megyek férjhez soha!

— Hát mit fog tenni? Egy egész életet oda akar dobni a mult emlékeinek? Hófehér lelkét örökös sirásba akarja belefojtani? Vagy mit akar hát?! — fakadt ki szenvedélyesen Imrei. — Mondja, mit akar?... Arra ne számítson, hogy Kovács Ernő bűnbánóan visszatér és jóváteszi azt, a mit maga ellen elkövetett. Oh, ennél sokkal léhább!

A leány felugrott a kerevetéről. Szemei szokatlan fényben égtek. Odaállt a meglepett fiatalember elé és határozott, ellentmondást nem tűró hangon kezdte:

— Így ne beszéljen, Tóni! Kovács Ernőről meg éppen ne!... Maga régi barátja házunknak és tudja, hogy ki volt nekem Kovács Ernő... Az életem volt! A kiért minden gondolkozás nélkül itt tudtam volna hagyni szülőt, testvért, fényét, pompát, ragyogást, mindent, csakhogy az övé lehessenek... Ne nevéssen! Igaz, hogy cserbenhagyott, szó nélkül és ok nélkül; de azért lelkem még ma is az övé. És ez a bolondos leánylélek azt súgja nekem, hogy ő is vergődik, szenved valahol a világ tulsó oldalán, mert nem tud — felejtetni.

— Képtelenség! — erőltette a kaczagást Imrei. —

«vadász üdvvel» üdvözöljem «Az Erdő» t. olvasó közön-ségét, kérem fogadják rövid dolgozataimat szívesen. Részemről igyekezni fogok a lehető legfontosabb problémákkal foglalkozni és olyan fegyvertechnikai titkokat fejtegetni, melyeknek minden gyakorlati vadász okvet-len hasznát látja. Talán sikerül egy év folyamán is sok érdekes kérdésre odavilágítani. Targyalásaim folyamán soha egy pillanatra sem térek el a tudományos kuta-tások modern szintájától, de a legnépszerűbb formába igyekszem önteni megbeszéléseimet.

Bevezető cikkemben a sörétes fegyver eddig meg-nem magyarázott és teljesen fel nem derített egyik leg- fontosabb tulajdonságáról, az *átütő erőről*, penetráció- ról akarok egyet-mást elmondani és e kérdést a leg- újabb tudományos álláspont szerint megvilágítani.

Negyven esztendővel ezelőtt, mikor először puskát vettem kezembe, az akkori öreg tapasztalt jágerok, ki- vétel nélkül esküdtek az elültöltő puska «brandjára», és ezt a legkörülmönfontabb praktikákkal igyekeztek el- érni. Ezek között a leggyakoribb volt a fegyver ki nem tisztítása, sőt az egyenletes rozsdásodás előidézése min- denféle legtermészetesebb és mesterséges folyadékokkal. Először a legtermészetesebb eszközökhöz nyultak. Hiszen még Brandeis régi művében olvastuk, hogyan lehet el- érni a fegyver *külső* barna pácóztatását? Mesterséges rozsdát kell rajt előidézni. Favályuba fektetni, melyet a puskás legények bizonyos célra használnak és e közben lehetőleg «új sört»-igyanak stb. Ilyenféle re- ceptet tartottak a «Brand» előállítására is.

Nekem egy öreg vadászom pláne attól kapott hályo- got a szemére, hogy fegyveréből egy sikló kigyót lőtt ki nagyobb brand okáért, e közben szemét erősen meg- csapta valami visszacsapódó kigyódarab. Volt ilyen praktika ezerféle és komolyan vették, hogy használ.

Igen intelligens és előkelő vadászaink még ma is

esküsznek rá, hogy a damaszki cső brandja nagyobb volt, mint az aczélesőé. Pedig a tudományos ember ezt dajkamésének tartja. Én magam 25 éven át behatóan foglalkozván a fegyvertechnika kérdéseivel, meg voltam győződve, hogy a világ legdrágább sörétescsővének a *Sir Joseph Whitworth* csőnek, az aczélananyag sajátságos rezgési együtthatója (Vibrations-coefficient) adja rend- kívül jól öltő tulajdonságát. *Ez is mese* és semmi alapja nincs.

Ma két hatalmas tudományos erejű és jól megala- pozott állomás derített világot e kérdésre, egyik a né- met Neumannswaldei, a másik a belga liegei állomás.

Ezek éveken át folytatott kísérletekkel beigazolták, hogy *a penetráció, vagyis átütő erő nem függ a fegy- ver anyagától*. Ezt két más tényező szabályozza. Első- sorban *a patron*, vagyis az ebben foglalt lőszer és a másik *a fegyver fűrt lyuka*. *A fűrástól függ minden és nem a csőanyagtól*.

Ha én egy tökéletes choke bőre lyukat belefurok aczélba, ágyubronzba, vasba, damaszki- ba és minden anyagba mely a lövésnek ellenállani képes absolute egyforma lyukat tudok fűrni, akkor a lövés átütő ereje egyforma patron használata és absolute egyforma alaku lyuk furása mellett egyforma lesz. *Tehát nem a cső anyaga dönt az átütő erő, vagyis a «Brand»-penetráció kérdésében, hanem a csőlyuk formája*. Vagyis az ö- ldöklő lövés lényege ott van megalapozva, a hol az anyag végződik és ott kezdődik ez az óriási fontos momentum, a hol az üresség, a lyuk kezdődik! Ez ma már ezerféle kísérlettel bebizonyított tény.

Ez a kérdés meg van oldva, ez immár le nem ta- gadható igazság!

De a mi ezután jön, az már nincs megoldva. A choke furás egy új korszakot teremtett. Mint tudjuk, a choke furat abból áll, hogy a kamarától a cső orráig

Maga szerelmes és ideális leányelke előtt Kovács Ernő alakját egy mártír glóriájától övezetten jelenteti meg. Pedig...

— Ne folytassa, Tóni, kár a fáradságért. Engem úgy sem fog meggyőzni. Tudom, hogy Ernő végtelenül szeretett és jól esik avval áltatnom magam, hogy még mindig szeret... Hogy elhagyott, annak mélyebben rejltő okai lehetnek, a mit nem tudok, nem akarok kutatni. Ne is bolygassuk tovább!... A mi pedig a maga kíván- ságát illeti, Tóni, hát azon egyszerűen — bámulok. Hónapok óta eseng egy olyan leány kezéért, a kiről tudja, hogy testestől-lelkestől a másé. Ha nem ismerné a természetemet, nem lepne meg ennyire az óhajta- sa; de tudja, hogy milyen makacs szívóssággal és vasaka- rattal vert meg a sorsom; mit akar hát? Elöttem nincs kivihetetlen s vagy elérem azt, a mit akarok, vagy tel- jesen megsemmisülök. Inkább belepusztulok ebbe a fáj- dalomba, de sirni, epedni fogok tovább is a boldogság után, a mit csak Kovács Ernő oldalán vélek feltalál- hatni...

Imrei felsóhajtott.

Bágyadtan, alig hallhatóan suttozta aztán:

— Olyan ember mellett, mint Ernő, hiába keresné a boldogságot. Csalóka napsugár volna az, a mely csak pillanatokig, hetekig-hónapokig tartana... Csak addig, a míg új volna Ernő előtt a családi tűzhely fehérsége. Ő azonban hamar ráunna erre is; magát pedig meg- ölné a mérhetetlen szomorúság. Higyjen nekem, Annuska; nem a kikoszorózott kérő beszél belőlem, hanem az ön- zetlen jóbarát, a ki végtelenül sajnálja magát. Higyjen nekem, én ismerem Ernőt...

A leány kétkedve rázta meg szőkefürtű fejcskékjét; de Imrei őszinte beszéde, mintha némi hatást hagyott volna az arcán. A férfi észrevette ezt és reménytelje- sen folytatta tovább:

— Ismétlem, én ismerem Ernőt. Őt nem köti le sokáig semmi; még a maga véghetetlen szerelme sem. Nyugtalan vére űzi, hajtja előre, cél nélkül, ő maga sem tudja, hova, merre?... Ő reá hiába számít, An- nuska... Engedjen könyörgésemnek és még egyszer kérem, legyen a feleségem. Esküszöm, sohasem lesz oka ezt megbánni!

teljesen hengerforma a lyuk, a cső végén azonban hosszabb-rövidebb kúpba, konuszba szűkül össze. Sőt sok csőnél előbb ki is szélesedik, azután megy konuszba és a cső orránál 2 cm. hosszan, ujjainkkal is kitapogatható, szűkebb hengerbe megy át. Ennek a lyuk furásnak csodálatos és abszolút egyformán elő nem állítható tökéletessége adja az átütő erőt. Ez a Brand, ez a penetráció! Nem létezik olyan gép, a melylyel ezt abszolút tökélyre lehet vinni, nincs oly gép, melylyel ezt kétszer abszolút egyformán lehessen elkészíteni.

Az átütő erőt «Pappregisterrel» mérik; ez egy Dzirzon kaptár forma, elül falnélkül szerkesztett láda, melybe megfelelő hornyolásba 30 db. teljesen egyforma vastag keménypapír kartont lehet becsusztatni; ezek egymástól 1—2 cm. távolban vannak. A fegyverrel bizonyos távolból, mondjuk 25 méterről, mindig ugyanazon fajta patronnal rálövünk s az átütött kartonok számát leolvassuk és kapjuk a *penetráció erejét számokban kifejezve*. Hát hisz ez egyszerű, de drága multság. Most már vannak a jó fegyverek közt is olyanok, a melyek 5 sőt 6 lemezzel többet ütnek át, mint más fegyverek. Ezeknek a penetrációja jobb, tökéletesebb, ezek jobban ölnek.

A vadat a sörétlövésnek két tényezője öli meg; tudniillik a *sörétek száma és a sörétek átütő ereje. Ez a kettő együtt a Brand!*

Éz az, a mi öl, gyorsan öl, tűzben öl.

Ha egy-két szem sörét átüti a foglyot, nem öli meg. Ha 9—10—12 szem csak félig hatol bele, menthetetlenül azonnal megöli. Ha sok szem, mélyen hatol a vadba, az legjobban megöli; ezt nem kell magyarázni.

Tehát olyan puskát kell szerkeszteni, mely bizonyos korlátokon belül elég szűk rajban tartja össze a sörétet és a melynek e mellett átütő ereje a legnagyobb. A sörétrajnak a levegőben gömb alakúnak kell lenni. Ez a forma adja a legnagyobb átütő erőt.

A szórófegyver a térben, hosszában is méterekre elnyullott, hosszú sörétrajt ad. Ennek nincs átütő ereje.

A sörétlövésnek e mellett egyenletesen kell teríteni, nem szabad tulságosan koncentrált magjának lenni. De szórni sem szabad, össze kell tartani az egész sörétrajt. Az ilyen fegyver elég számu sörétet is lők a vadba, meg átütő ereje is pompás lesz.

Sűrűen hordó fegyvert furni nem oly nagy virtus. Az én atelieremben pár száz fegyver kipróbálása után azt láttam, hogy a 70—80% találó söréttel lövő fegyverek, erősen maglövessel lőnek és legtöbbször az olesó 250—300 koronás fegyverek közt jönnek elő. Ezek a foglyot még 25 lépésről is kilövik a tollából, a fáczán csupa sörét és nem pecsenyének való, a nyulból darabot szakítanak ki. Ellenben a drága 1000—2000—2500 koronás fegyverek, az igazi galamblovők 60% találó perczenten ritkán lőnek felül, de penetráció erejük néha mesés.

A löszernél is sok függ a lópor minőségétől. Pl. a *Mullerile* (Monte-Carlo) eszeveszettül szétüti a sörétet, de átütő ereje hasonlíthatlan erős; ezért a gyakorlatban igen jó eredményeket lehet vele elérni.

De a világ legtökéletesebb löszere ma mégis a *Rothweil*, «*Weidmannsheil*». Mert ennél úgy a terítés, mint az átütő erő a létező legtökéletesebb és együtt «egy személyben» van mind a két tulajdonság!

Hosszu tanulmányutam alatt főleg a csőfurásokat tanulmányoztam Belgiumban. Természetesen maga a furás egyszerű gépi munka, de a *choke beleciszolása* már művészet. Találtam két gyárat, melyek pedig világhírűek, ezek géppel csiszolják fel a végső csőfurást is.

Másik kettő-három ezt kézzel végzi és esküsznek rá, hogy csak szabad kézzel lehet azt jól elvégezni, mert a gyakorlott ember szabad keze érzi, hol kell még többet csiszolni.

Tény az, hogy atelieremben mindkét rendszerből

A leány görnyedve ült a helyén. Csillogó könnyeseppek szántottak végig hamvasszőke arcán. Maga sem tudta egészen, hogy miért sír most; de ez megkönnyebbülést hozott számára. Nagyon égette valami a torkát és a lelkében ellentétes érzések küzdöttek egymással. Csöndesen kezét nyujtott a férfinak s csak ennyit sutogtak vértelen ajkai:

— Jöjjön el holnap!

Imrei megértette a helyzetet és némán, lehajtott fővel kifordult a szobából.

*

Másnap ezekkel a szavakkal fogadta Imreit:

— Legyen a maga akarata szerint! — és lemondás rezgett a hangjában. — A felesége lesznek; de végtelenül fájna, ha szerencsétlen lenne mellettem...

A férfi kitörő örömmel ugrott oda hozzá és forró csókokkal árasztotta el a piczi kacsókat. A túlaradó boldogságtól majdnem kiabálva mondta:

— A jövő ne aggassa, drága Annuskám! Egy édes előérzet azt súgja nekem, hogy boldogok leszünk, nagyon

boldogok!... Meglátja, maga is meg fog szeretni engem; és én még a földön üdvözülni fogok, édes Mindenségem!

Letérdelt a leány lábaihoz s csaknem imádatlalt tekintett fel annak halvány Madonna-arcára...

II.

A nászúton érte utól őket egy levél. Az asszonynak volt címezve, de Imrei vette át. Amerikai bélyeg volt rajta s a míg leszakgatta róla a pecsétet, kínos bal-sejtelmek gyötörték. Megismerte Kovács Ernő irását...

Érezte, hogy nagyot vét a felesége ellen, de nem tudott ellentállni a kísértésnek és elolvasta a levelet. Nagyon rövid volt. Mindössze csak ennyi állt benne:

«Annuskám! Útban vagyok Európa felé; útban a boldogság felé! Kimondhatatlanul szeretlek és nagyon sok mondanivalóm volna, de nem bizom a tollra, a mit néhány nap múlva amúgy is elmondhatok neked.

Meg fogod tudni végre, hogy mi üzött idegenbe s hogy mi szakított el olyan hirtelen az oldalad mellől.

Az eltünésemet megelőző napon édesatyád megta-

vannak oly tökéletes fegyverek, melynél tökéletesebbet emberi kéz eddig nem készített.

Egyik nagy atelier, pl. arra esküszik, hogy a fegyver jobban öl, ha nincs tükörsimára politirozva a csőlyuk. És tényleg gorombán húzva hagyja azokat. Főlétegesen lőnek. A többi tükörsimára húzza ki őket, ezek is tökéletesek. A surolt felületet jobban megragadja az ólom, a csiszoltat kevésbé; a sima felület mellett szól a kevesebb surlódás és a sörét gömbalakjának teljesebb megóvása.

A choke boore eddig a legtökéletesebb furás. Most ezt Holland & Holland a világ egyik legelső angol pus-kása még megreformálta, azáltal, hogy a choke konuszt hosszabbra fúrta. A «new boore» nem lők úgy, mint a régi choke boore, egyenletesen terít és nem koncentrálnál csomóba, állítólag átütő ereje még nagyobb.

A legdrágább fegyvereket 1000 korona áron felül ma így fúrják. Kísérletem szerint ez a legtökéletesebb csőfúrás.

Legközelebb egyéb hasonló fontos tulajdonságokról fogok megemlékezni.*

Vadlibák.

Alig hogy az első dér megcsipi az akáczlombokat és az őszi vetés zöldje beteríti a talajt, megérkeznek az észak első vándorai. Halk gágogás jelzi jöttüket s ha a hangra föltekintünk, ott látjuk uszni V betűjüket a magasban, nyugodt, kimért szárnycsapással.

Sóvár szemmel néz utánuk a vadász a míg csak el nem tűnnek valahol a látóhatár peremén. Tudja jól, hogy a nagy távolság és a kemény tollpánczél megvédi ilyenkor őket minden merénylet ellen és ők is megvetéssel tekintenek alá a vadászra s ha kemény csőrük megengedné, talán mosolyognának is hiú erőlködésén.

* Köszönettel vesszük.

Szerk.

Mikor távoli hazájukból először érkeznek, még nem oly nagy mértékben bizalmatlanok. A tundrák világában, a hol ők először látták meg a kelő napot, az emberi gonoszság ismeretlen fogalom. Ott a veszélyt csak a királyi sas, meg a sebes szárnyú nemes sólyom képviselte, a földön pedig az éhes rozsomák és a kék róka leselkedett életük után. Az ember és hosszú, füstölő szerszáma, az idén kelt libuskák előtt csak a tapasztalt öregek elbeszélése nyomán ismeretes s ama néhány napnak benyomásaiból, a mely a tundráktól a szőke Duna partjáiig megtett úttól eltelt. Szép volt ez az út, szép és tanulságos. Útjuk szédítő magasságban vezetett el, s míg odafönn fütyülő szárnynyal úszott tova az ék-alakba verdődött csapat, alulról az emberi élet zaja morajlott fel szaggatott hangokban. Egyformán, nyugodtan zúgtak tovább, akár napsugár tűzött a mosolygó mezőkre, akár a komor éj borította palástját a földre. Ők a reszkető csillagfény mellett is keresetlen biztossággal találják meg útjokat az úttalan légóceánon keresztül.

Végre itt van a szőke Duna-medrének közepén ott fehérlik a kavicsos zátony, biztos helye a légi vándoroknak. Erdős szigetek tükröztetik magukat a folyam vizében s a partokat is imitt-amott ligetek takarják; mindmegannyi búvóhelye a vadásznak.

Néhány napig tart a nyugtalan keresgélés, az ismerkedés időszaka, míg az újonnan érkezett vándorok kitanulják az egész nagy vidéket. Kikapasztalják a legdúsabb és a legbiztosabb leghelyeket, a hol a buza és a rozs már jól fölbokrosodott, de talán még inkább a friss vetést, a hol mindegyik megrepedésig teleszedheti a begyét. Kiismerik az alkalmas fürdőhelyeket, nyugodtabb pontjait a hatalmas folyamnak, a hol az ár nem túlságos erős s a hol a déli órákban kedvére fürödhet és ihatja a vizet a liba.

Az ismerkedésnek eme napjai nyújtanak a vadász-

gadta tőlem kezdet, mert szegény voltam. (Szegényebb, semmint te gondoltad volna!) Azzal érvelt, hogy a zavartalan boldogsághoz nem elég az a hatalmas szerelem, a melynek lángjánál a lelkünk egybeolvadt. Azt mondta, hogy az élet gondjai és a nélkülözések hamar eltávolítanak egymástól bennünket és az életünk csak tengődés, kálváriajárás lenne...

Kénytelen voltam belátni, hogy igaza van, s bizva állhatatosságodban: nyugodt lélekkel ültem hajóra, hogy kivitorlazzak a mesék országába, a hol vagyont akartam gyűjteni a zavartalan boldogsághoz... Ismertelek, ismertem magamat is és tudtam, ha közlöm veled szándékomat, nem fogsz elengedni s elsenyedünk egymás közelségében szegényen, kitzasztva, boldogság nélkül... És elutaztam szóltanul, némán, pedig majd megölt a mérhetetlen szomorúság és a vágy, hogy még egyszer láthassalak. Hiába, nem lehetett!

De ma!...

Az Újvilágban Fortuna asszony mellettem volt s ebben a pillanatban gazdagon és túlradó érzésekkel száll-

tam fel egy Európába induló gőzösre. Tudom, hogy vársz reám és én valósággal repülni szeretnék...

Addig is, a míg viszontláthatlak, a csillagok számával ölel a te hűsége Ernőd.»

... Imrei megtántorodott, a mint elolvasta ezeket a sorokat. Lelki szemeivel már a boldogságát látta összemolnálni és kétségbeesetten felkiáltott:

— Nem szabad nekik találkozniok! Utazunk rögtön és máttól kezdve senkinek sem irunk... Az ő találkozásuk az életembe kerülne nekem!...

Idegesen tépte apró darabokra a levelet s halálsápadtan, reszketve támo lygott a felesége szobájába.

Az asszony bámulva tekintett férjének feldült arczába; de a szokatlan felindulás oka iránt egyáltalán nem érdeklődött. A mióta férj és feleség lettek, azóta bizalmasan alig beszéltek egymással. Az asszony némán türte férjének heves öleléseit, viszonozni azonban nem viszonozta soha. Hidegebb volt egy márványszobornál s csak sajnálni tudta ezt a nagy darab embert, a ki czéltalanul odakötötte a sorsát az ő életéhez...

nak legdúsabb aratást. A helyi viszonyokkal még nem egészen ismerős ludak aránylag alacsonyan szállanak, a veszély és vadász iránt nem annyira figyelmesek s ha októberben hirtelen nagyobb meleg jön, szomjuk által üzetve a vízre szállásnál oly türelmetlenek, hogy sokszor jellemző óvatosságukat félretéve, vakon rohanak a veszedelembé.

Bezzeg másként áll a dolog egy pár hét múlva, különösen, ha hűvösre fordul az idő. Ember legyen ilyenkor, a ki zsákmányt tud ejteni azokból az ezrekre menő csapatokból, a melyek este és reggel fülsiketítő lármával tódulnak a vizekre, vagy átvonulnak ki a vetések felé, a hol a nappalt óvatos legeléssel töltik. Fegyverrel el nem érhető magasban vonulnak egészen ama pont fölé, a hová leereszkedni akarnak és csak óvatos körüljárás után és akkor szánják el magukat a leszállásra, ha a jóval előbb kiküldött kémek teljes biztonságot jelentenek. Egy adott jelre nagy zúgás közt és villámgyorsan bukik alá a magasból az egész csapat, hogy éktelen gágogással és rajongással foglalja el helyét a vizen.

Csudálatos, hogy a vetési lúd, az ember nem lakta tundrák e vad madara, mily könnyen beleilleszkedik a mi világrészünk kulturviszonyaiba és itt nálunk is mennyire hozzásimul a helyi körülményekhez.

Jártam eleget a Duna és Tisza közén elterülő szikes tavakon, ez után az érdekes madár után és azt tapasztaltam, hogy a szikes rónák vendége egészen más életmódot folytat és egészen eltérő sajátságokat mutat a Duna lúdjaival szemben. A fülöpszállási vizeken sohasem tapasztaltam azt a tudatos rendszert, a mivel a dunai lúd minden kellemetlen meglepetésnek elejét veszi és odalenn nem volt alkalmam tapasztalni azt a szenvedélyes vágyat sem, a mivel a Dunára járó lúd a déli fürdés után viseltetik.

Ez a déli fürdés nyújt legtöbb alkalmat a sikeres

vadászatra. Míg reggel és este pontosan kimért horribilis magasságban jelenik meg a látóhatáron az első csapat s nyomban utána a többi, úgy hogy a vonulás néhány percz alatt befejezést nyer: a déli fürdés meleg napokon eltart 11 órától délután $1\frac{1}{2}$ 3 óráig is és ez alatt a minden irányból jövő-menő csapatok folyton keresztezik útját, nem törődve sokszor a lesben ülő vadász sűrű lövöldözéseivel sem.

Így ültem én egy szép derült októberi napon egy Duna-szigetet szegélyező sűrű füzesben. Alig ütötte el a tizenegy órát, csapat csapat után ereszkedett le sokszor alacsonyan s a fejem felett zúgó szárnyakkal a Dunára, de jóval följebb, a hova a sűrű bokrok kilátást nem engedtek; így arra kellett várakoznom, míg a ludak szokásuk szerint alább ereszkednek a Dunán, hogy előttem a folyam ágyában nyúló kőhányásra kiverődjenek, a melyen ilyenkor sütkérezni kedvenez szokásuk. Lefelé úsztukban el kellett volna vonulniok ama nyílás előtt, mely nekem a víztükörré kilátást és kilövést engedett. Föltett szándékom volt, hogy kivárom, míg sűrű tömegben elém kerülnek, hogy aztán kedvem szerinti gyorstüzelést nyissak meg ellenük. Az egyik töltött fegyvert markomban szorongattam, a másik kézenlétnben állott vadász-székem mellé támasztva. Nem kis szívdobogással vártam a történendőket. Nem is lehet a nyugalmat megőrizni ebben a süketítő zsinatolásban, a mit ökelmék a Dunán jókedvükben véghezvittek. Látni egyelőre nem láthattam őket, de a pokoli zsvaj után ítélve, számukat több százra becsültem. Szakaszonként kiemelkedtek a vízből és örült szárnycsapkodás közt zurbolták a habot, mialatt a többi, mintegy üdvözlétképpen a legelénkebb gágogást vitte véghez, sőt egyes díszkánt hangok, mint panaszos jajgatás váltak ki a zürzavarból.

A nap melege süttött a nyakamba s így nem csoda, hogy a feszült várakozás, az izgatottság és a purgató-

És Imrei még ezt a boldogságot is féltette. Kétségbeesett erőfeszítéssel igyekezett azt megtartani magának. Szinte örület volt, a hogy a feleségét, ezt a hideg, másért epedő, szomorú szép asszonyt szeretni tudta...

*

Nápolyban voltak, a hajdani nápolyi királyság virágzó fővárosában.

Imrei elvezette a feleségét mindenhová, csakhogy könnyebben felejthessen. Annuska azonban éppen olyan közömbösen haladt el a festménycsarnok hírneves képei mellett, mint a hogyan nem érdekelte a gyönyörű helyen emelkedő régi királyi palota és az utánozhatatlan stíben épült hatalmas dóm fenséges szépsége. A déli égöv verőfényében ragyogó város minden szépségével ott pompázott előtte s ő mindebből nem látott semmit. Gondolatai mindig és mindenhol az elvesztett boldogságot, a szeretett férfit keresték! S úgy lehet, hiába...

De most, a hogy befordultak a szállodájukhoz vezető utcába, az asszony hirtelen megállott. Szemei leirha-

tatlan örömmel tapadtak egy hatalmas termetű, napbarnított arcú idegen alakjára és halovány, szintelen arcán túlvilági boldogság ömlött el.

Önkéntelenül néhány lépést tett még előre s a nagy boldogság egyetlen szóban feltört belőle:

— Ernő!

Aztán félig ájultan hullott a szeretett férfi karjaiba.

*

Imrei csak két sort hagyott hátra:

«Becsületes ember vagyok és a történetek után tudtam, hogy mi a kötelességem... Legyetek boldogok és áldjon meg benneteket a jószágos Isten!»

... Annuska Kovács Ernő oldalán kísérté el utolsó útjára a boldogtalan embert. Nagyon sokat sírt... És Imrei boldog megnyugvással aludhatta csöndes álmát a virágos hant alatt. Annuska igaz, őszinte könnyeket hullatott érte. Végtelenül sajnálta ezt a szerencsétlen embert, a kit az önzése miatt nem tudott volna megszeretni soha...

riumi koncert hatása, kövér verejtékecspeket sajtolt ki homlokomból.

Végre az első mozgás! A Duna tükrén megjelenik egy fekete pont. Az előrs. Bezzeg ez nem zajong, nem kiabál, hanem csendes lefelé úsztában jobbra-balra forog és éles tekintettel kémleli a vidéket.

— Teremtette, el vagyok árulva! — dörmögtem magamban hangtalanul. Mert ösztönszerűleg éreztem, hogy észrevett az akasztófárayaló, noha semmi feltűnő nem volt rajtam és tekintetét kővémeredten állottam ki, a nélkül, hogy szempillámnak egy rándulásával elárultam volna élő voltomat. Elvégre a bokor is jól takart.

A vetési lúd szemét megcsalni nem lehet. Abban a pillanatban, a hogy tekintetünk találkozott, már láttam apró éles szemében a gyanút, és hogy most látszólag közömbösen hátat fordított nekem, az csak kiszámított manőver volt, hogy egy mozdulattal eláruljam magam, hogy élő vagyok. Csak a szememmel pislantottam, de ez elég volt arra, hogy az előrs meggyőződjék a veszélyről és egy éles vésztijszó kurjantással, szárnyra keljen. Mint a zúgó fergeteg, oly harsogással, bűgással, ropogással kelt fel a Dunáról az egész tábor és ijedt össze-vissza kiabálásuk oly hangzavarrá növekedett, hogy magam is egy darabig csak meglepetve ültem, mialatt nem egy lúd közel hozzám szárnyalt tova, a nélkül, hogy fegyverhez nyultam volna. Az volt a szerencsém, hogy a meglepett társaságon egész pánik vett erőt és mikor én meglepetésemből fölcusudva székekről fölkeltem, még mindig tétován sűrögtek-forogtak idestova, nem tudván, honnét jön a veszély. Minduntalan feltűntek egyes ludak a fűzek csúcsai felett a legszebb lövésre, úgy, hogy a két puskának négy csővét néhány másodperc alatt kilőttem. Az első lövés a sietésben csáléra ment, a másodikra érett tökként zuhant a házam mögé súlyos eséssel egy vén gunár. A 3-ik lövés talált, de a 4-iket, mivel a lövés sikerét csak ide-oda ingadozással jelezte, ugyanarra a ludra kellett pazarolnom. Sajnos, sikertelenül, mert a szívós állat zurboló szárnyecapással kapott a többivel együtt a magasba és egy kisebb csapatba verődve megkerülték a szigetet. Fájó szívvel mondtam le tehát róla, és előkeresve az előbbi zsákmányt, a sziget túlsó oldalán várakozó csónakhoz ballagtam. Milyen nagy és kellemes volt meglepetésem, mikor a révész azzal fogadott, hogy itt jön lefelé a Dunán a malmok felől az én elveszettnek hitt libám. Csakugyan néhány száz lépéssel feljebb ott fehérlett napsütötte mellel a Duna kellő közepén. Szegény állat, csak épen addig bírta, a míg az én szemem elől eltűnt, aztán holtan bukott alá a habokba, a melyek szeliden ringatták a tundrák szülőttét.

Révészem valami kérgesszívű bugris lehetett, a kinek a poézis iránt kevés érzéke van. Közömbösen halászta ki a távolvilágból jött zsákmányt s miközben durván nyakonragadta és a halász műértő szemével végig nézte, vigyorogva így szólt:

— Becsülöm vagy negyedfél kilóra! — Sz. F.

Különfélék.

Erdészeti Zsebnaptár. Az Erdészeti Zsebnaptár 1913-ik évfolyama megjelent s az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám) megrendelhető. Az Erdészeti Zsebnaptárból minden előfizetőnk egy példányt 2 K kedvezményes áron rendelhet meg; minden további példányért már a teljes 3 K ár fizetendő. Ha egyszerre többen rendelnek naptárt s azt kedvezményes áron óhajtják megkapni, akkor a megrendelés alkalmával az utalvány szelvényén fel kell sorolni azokat az előfizetőket, a kik részére a kedvezményes árú naptár kívántatik.

A nyugdíjtörvényjavaslatot Ő Felsége — Lukács László miniszterelnök december 28-iki kihallgatása alkalmával — ellátta a szentesítési záradékkal. Az új nyugdíjtörvény az Országos Törvénytárban 1912. évi december hó 31-én mint az 1912. évi LXV. törvény-cikk kihirdetett s így e törvény a 130. §. értelmében a kihirdetés napját követő hó, vagyis az 1913. évi január hó 1-től kezdve életbe lépett. Az életbeléptetési rendelet a pénzügyminiszteriumban már készen van.

Vadászterületek bérbeadása. A földművelésügyi és belügyminiszterek közös körrendeletet intéztek a törvényhatóságokhoz, hogy a vadászterületek jobb gondozása végett szabályrendeleteket dolgozzanak ki. A körrendelet a szabályrendelet főbb elveit is megadja. E szerint a bérleti szerződésben meg kell állapítani azokat a föltételeket, a melyeket a bérlő a vadállomány kellő óvása, gondozása és fentartása érdekében betartani köteles. Nevezetesen, hogy nagyobb havazások esetén fogolytetőket köteles felállítani, hogy a ragadozó vadakat irtani tartozik és hogy a vadászatot nem szabad oly módon üznie, hogy a vadállomány a kipusztulás veszélyének legyen kitéve. Ki kell kötni, hogy a bérlő a vadászati jogot alhaszonbérletbe csak a község beleegyezésével adhassa és hogy úgynevezett élvezeti jegyeket üzletszerűen sem a bérlet egész tartamára, sem egyes vadászati idényre vagy egyes vadászatra nem adhat ki; továbbá, hogy a bérlő a szerződés aláírásakor egy évi bérösszegnek megfelelő óvadékot köteles letenni. Ki kell továbbá kötni, hogy a mennyiben a bérlő a bérleti szerződésben foglalt kötelezettségeknek meg nem felel, a község képviselőtestülete a bérlőt esetről-esetre a szerződésben számszerűen megállapítandó bírsággal sújthatja.

Halálozás. Szántó Zenó, a földművelésügyi miniszteriumba beosztott m. kir. főerdőmérnök december hó 29-én, munkás életének 40-ik évében elhunyt. Nyugodjék békében!

Nyugdíjbiztosítás. A trencsényi m. kir. járási erdőgondnokság vezetőjének, Hyna Ottó m. kir. főerdőmérnöknek közbenjárása folytán az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztárnál az 1912. évi VIII.

t.-cz. alapján felállított új nyugdíjesoportba felvették: Dvorcezky János kerületi erdőőr, Szlaninka Mihály, Kuszi Mihály, Oravecz József, Vizner József és Kárász János erdőszolgák; Hrodegh Alajos kerületi erdőőr, Sztriezsna János, Csermánszky József, Klimes János, Filkó József, Paska István, Sankó András, Jakubcssek Péter és Matiasz Péter erdőszolgák; Rieger István kerületi erdőőr, Sevesik Péter, Porubán István, Hanacsek István, Kabát Márton, Kmetyó András és Jurik János erdőszolgák; Moravesik Antal kerületi erdőőr, Ondrasek Imre, Kuharovicz István, Janega János, Martyák János, Tinka János, Kuszenda János, Bacsa György, Busó János és Kuvicsek Ádám erdőszolgák; Rieger József kerületi erdőőr, Szeris János, Gazdik István, Bucsek András, Spacsek János, Kramarik Ferencz, Vranák Ádám, Sebán János és Pavlik János erdőszolgák, Rieger Józsefné ker. erdőőr neje.

Vasvármegye területéről átírtak: Fébert Vincze, Nardai József és Lenkay József főerdőőrök, Láng Pál, Gombás József és Molnár Rezső védkerületi erdőőrök. Mint új tagok biztosítottak: Tóth János, Major József, Fartek Ferencz és Avár István védkerületi erdőőrök.

A méz, mint nikotinölő. A méz kitünő szer erős dohányosoknak a gyomorba jutó nikotinméreg ellen-súlyozására. A méz ugyanis hangyasavat tartalmaz, a melynek az a tulajdonsága, hogy a nikotint közömbösíti. Azok a dohányosok tehát, a kik már a délelőtti órákban több szivart szívnak el, avagy pipáznak, igen okosan teszik, ha reggelihez mézes kenyeret esznek. A méz egyébként is kitünő szer a test erősítésére és az ellenállóképesség fokozására.

Idomított állatok viselkedése. Egy kiváló szakember most érdekesen nyilatkozik arról, hogy hogyan viselkednek az állatok idomítás közben. Legkönnyebben a majom idomítható, a mely után intelligenciája tekintetében a kutya következik. Ezeknél a legtöbb esetben egyszerű rábeszéléssel is lehet eredményt elérni, míg a ragadozóknál, a melyeknek szintén nagy az intelligenciájuk, az idomításnál a félelem játsza a főszerepet. A szamar az idomításnál általában okosabb állat, mint a ló, a melynek viszont bámulatos az emlékezőtehetsége. Hasonlóképen a kecskének és a fókának is jó emlékezőtehetsége van. A papagály a madarak majma, megtanul beszélni, hívásra jelentkezik és általában a legintelligensebb az összes madarak között. A libáknak, a melyeket most gyakran idomítanak, szintén jó emlékezőtehetségük van. A galamboknak is van jó emlékezőtehetségük, de képtelenek a fogalmakat asszociálni. A ragadozómadarakat csak megfélemlítéssel lehet idomítani. Az ösztönt használja fel az idomító a sertésnél. A hullókre zenével lehet hatást gyakorolni és akkor nagyon szívesen engedelmeskednek. Az idomítottság, úgy látszik, átöröklődik. Legalább idomított szülőtől származó állatoknak igen könnyű a felfogásuk.

A legmagasabb épület. A newyorki kereskedelmi negyedben, a Broadwayn most épül a Woolworth-palota,

a melyik befejezése után a világ legnagyobb kereskedelmi épülete lesz. A 69 cementoszlopon nyugvó palota összesen 250 millió tonna súlyával fog a fundamentumára ránehezedni. Az ajtók, ablakok és a felső világítás számára eddig 180,000 koronáért rendeltek üvegeket, de ez még nem fedezi a teljes szükségletet. A munkások egész ezrede dolgozik az épületen, a kiknek a bére naponta 20,000 korona. Az épület 30,000 négy-szögláb telken 18 millió koronába került, az alap és a pinczék kiásása 9 millió koronába. Az építési költség 36 millió korona, a mi a telek árával együtt 54 millió koronát tesz ki. Kétezer üzlet-irodahelység lesz a házban, a melyek, ha mind bérbe lesznek adva, összesen 10.000 főnyi személyzetet fogadhatnak be. A teljes bérjövödelmet 10 millió koronára becsülik. Az új áruház magasabb lesz, mint az Eiffel-torony és így ez lesz a világ legmagasabb épülete.

Időjelzés. A «Meteor» január hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: Január hó második felének változási napjai 17—20—22—23- és 28-ra esnek. Legerősebb hatásúak a 17-iki erősen hideg és a 23-iki erősen csapadékos, havas jelleggel.

Hivatalos közlemények.

12,977/eln. szám.
1912.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatalok főigazgatójának és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak, intézetnek és közegnek.

Kérdés merülvén fel az iránt, hogy a létszámkiegészítés céljából tényleges katonai szolgálatra az 1912. évben már behívott, valamint esetleg ezután behívandó állami tisztviselők, altisztek és szolgák minő illetményekre tarthatnak igényt, a következőkről értesitem a Czímet:

I. Azokra az állami tisztviselőkre, altisztekre és szolgákra, a kik rendes hadkötelezettségük (egy évi önkéntesi, 3 évi hadseregbeli, 2 évi honvédségi vagy 4 évi haditengerészeti tényleges katonai szolgálat) egy részének teljesítése után szabadságot kaptak és most a tényleges katonai szolgálat hátralevő részének leszolgálására hivatnak be, valamint azokra az állami tisztviselőkre, a kik mint egy évi önkéntesek tényleges katonai szolgálatuk teljesítésének elhalasztására nyertek engedélyt és most a tényleges katonai szolgálatnak megkezdésére hivatnak be, az érvényben álló szolgálati szabályok 90. §-ának 1. pontjában és 91. §-ában, illetőleg az 1898. évi 11,997. eln., illetőleg 1899. évi 7666. eln. számú és a Földművelési Értesítőben annak idején közzétett körrendeletekben foglalt rendelkezések nyerne alkalmazást.

Ezek szerint a szóbanlevő állami tisztviselők, altisztek és szolgák az ujonczkiképzés tartamára, vagyis

a tényleges katonai szolgálatnak első 2 hónapjára illetményeiknek, (fizetésüknek és lakpénzüknek) élvezetében megmaradnak.

Önként értetődik, hogy azok az állami tisztviselők, altisztek és szolgák, a kik rendes hadkötelezettségük teljesítése céljából első ízben történt bevonulásuk alkalmával is már állami szolgálatban állottak s a kik ennél fogva a tényleges katonai szolgálat első 2 hónapjára (az ujonczkiképzés tartamára) illetményeiket már megkapták, a tényleges katonai szolgálat hátralevő részének leszolgálása címén történt bevonulásuk első két hónapjára ezeket az illetményeket újból nem igényelhetik.

II. Azok az állami tisztviselők, altisztek és szolgák, a kik rendes hadkötelezettségüknek már teljesen eleget tettek és most tényleges katonai szolgálatra behivattak, egyelőre a bevonulás napjától számított 2 hónapon át, időszakos fegyvergyakorlatra behivottaknak tekintendők.

Ezek az állami tisztviselők, altisztek és szolgák tehát az érvényben álló szolgálati szabályok 90. §-ának 2. pontja értelmében a fentebb említett 2 hónapon át illetményeik élvezetében megmaradnak.

Budapest, 1912 december 23.

Gróf Serényi.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatánál: Gegesi Kiss Ernő, Tóth Miklós, Dezső Zsigmond, Szántner János, Korzenszky Antal, Szécsi Imre és Gruber Gyula erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt, továbbá Máthé Ambrus és Bodor Gábor m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsosokká; Demény Lajos, Svoboda Mihály, Tomka Jenő, Szabó Kálmán, Schmidt Ferenc és Papp Béla főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököt, valamint Schuster András, Ittu Mihály, Heinrich Győző és Kadácsi Bálint m. kir. erdőmérnököt m. kir. főerdőmérnökökké; Wildmann Kálmán, Hermann János, Becher Adolf, Schmidt Vilmos és Náday Dénes m. kir. segéderdőmérnököt m. kir. erdőmérnökökké; a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál: ifj. Körös László, Hubert Aladár, Kaufmann Béla, Gréger Géza és Fekete János erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt, továbbá Fenyves Lajos, id. Bristyanszky Endre, Ormay Gyula és Kende Dániel m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsosokká; Jancsó Gyula, Sikó Áron, Enyedi János, Vollenhofer Pál, Weisz Ferenc, Paul Péter, Beyer Jenő, Fritz Rezső, Kostialik János és Lipsey László főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököt, valamint Gura Károly, Hell Miklós, Egyed Miklós, Szabó Ignác és Bögözy Antal m. kir. erdőmérnököt m. kir. főerdőmérnökökké; Györke István, Illés László, Szecsődy József, Barsi Árpád, Mayer Aurél, Volfinau Gyula, Linhart Ödön, Jánosi Pál, Mocsáry Béla, Baumann Béla, Török Béla, Danielisz Elek, Szepesi Artur, Branszky László, Kis István, Zimay János és Brannich Kálmán m. kir. segéderdőmérnököt m. kir. erdőmérnökökké; a horvát-szlavonországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál: Marton György és Kaesanovszky József erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. főerdőmér-

nököket kir. erdőtanácsosokká; Jakab István és Zwickelsdorfer János főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott kir. erdőmérnököt kir. főerdőmérnökökké; Frommeyer Antal és Masztics Gusztáv kir. segéderdőmérnököt kir. erdőmérnökökké; az összesített rangsorozati létszámában: Szíjgyártó József, Nemetz János, Asbóth István, Horváth Miklós, Višnjic Milán és Pokorny István m. kir. segéderdőmérnököt m. kir. erdőmérnökökké, Stefány Gyula, Mamira József, Horváth Dezső, Papp Jenő, Berzenkovics Antal, Slijepcevič Illés, Bevelaqua István, Sperling Viktor, Wehofer Mihály, Mauksinszky Gyula, Ponner Nándor, Daum Alfréd, Schillinger Béla, Jurovich Ottó, Visnyovszky Ferencz, Sobó Sándor, Hreblov László és Radó Gábor m. kir. erdőmérnökjelölteket, valamint Lesenyi Ferencz, Schudich Nándor, Oczay László, Harkó Lajos, Vető Gyula, Istvánffy József, Sztankó Zoltán, Marschalkó Ferencz, Körösi János, Szabó Benedek, Marinovič Milán és Nagy Mihály m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. segéderdőmérnökökké.

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában Körös Gyula, Papolczy József, Déry Károly, Szenczy Géza, Török Miklós, Riedl Gyula, Várnai Géza, Lengyel Sándor, Rieszter Hugó, Győry Jenő és Volczar Árpád m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. segéderdőmérnökökké.

A m. kir. földművelésügyi miniszter megbízta Rappensberger Andor m. kir. főerdőtanácsost a miniszterium erdészeti (I. A.) főosztályában a kopár területek ügyeinek intézésére újonnan létesített ügyosztály vezetésével, Gruber Gyula m. kir. erdőtanácsost pedig a budapesti m. kir. állami erdőhivatal vezetésével járó teendők ideiglenes ellátásával.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Gyarmathy Mózes m. kir. főerdőmérnököt a máramarosszigeti m. kir. erdőrendezőségétől az ottani m. kir. erdőigazgatóság központi szolgálatához, Hamernyk Béla m. kir. erdőmérnököt Lugosról Máramarosszigetre erdőrendezőnek, Becker Róbert m. kir. erdőmérnököt Gödöllőről Lugosra erdőrendezőnek, Dobrovits László m. kir. segéderdőmérnököt Vadászterdőről Gödöllőre erdőrendezőnek, Fekete Lajos m. kir. erdőmérnökgyakornokot pedig zarnóczáról Vadászterdőre.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Elek István m. kir. főerdőmérnököt Orsováról az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe Turjaremetére, Soltész Gyula m. kir. erdőmérnököt pedig Turjaremetéről Ungvárra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte ifj. Bristyanszky Endre m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról Nagybányára, Kővári György m. kir. segéderdőmérnököt pedig Nagybányáról Liptóújvárra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Törzs Artur m. kir. segéderdőmérnököt a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületéből Szomolnokhutáról Orsovára és Baumgartner Emánuel m. kir. segéderdőmérnököt az orsovai m. kir. erdőhivataltól Szomolnokhutára.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Gruber Rezső m. kir. segéderdőmérnököt Besztercebányáról Szászsebesre, Kozony József m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról Liptóújvárra, Kolecsányi László m. kir. segéderdőmérnököt Máramarosszigetről Zarnóczára, Pécsi Ottó m. kir. segéderdőmérnököt pedig Lippárról Tótsóvárra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Mankovich Rezső m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról Hátmege erdőgondnoknak.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Mózs Ferencz m. kir. segéderdőmérnököt Máramarosszigetről az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe Havasközre.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Sperling Viktor m. kir. erdőmérnökjelöltet áthelyezte Déváról Beregszászra erdőgondnoknak.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Till Dénes m. kir. erdőmérnökgyakornokot Lippáról Zsarnóczára, Borika László m. kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Zsarnóczáról Máramarosszigetre.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1912. évi december hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Csörtuss Miksa 6.—, Stósz község hd. 11-95, Teschner & Cie hd. 100.—, Ziegelhoffer Arnold hd. 4.—, Jancsik Miklós hd. 6.—, Nagykárolyi adóhiv. hd. 19-03, Garai Vendel hd. 280, Králik és Tsa —70, Berár János 3-50, Besztercezi erdőig. hd. 15-15, Rózsahegy város hd. 18-95, Brenesik Lajos hd. 3.—, Divényi Senioratus 12.—, Vámos Imre 6.—, Vinkovcezi főerdőhiv. 64.—, Esztergomi adóhiv. hd. 22-75, Földmív. min. hd. 23-30, Főherczeglaki fglgi erdőgond. 60.—, Nyikita József 8.—, Földmív. min. 1-80, Fogarasi adóhivat. 88.—, Rimamurányi vasmű részv.-társ. 16.—, Bodógh Ferencz 6.—, Farkas János 5.—.

1 koronát fizettek: Konopaszek Károly, Koreny János, Warinszky Miksa, Saári Mihály, Boesckay Ödön, Hartmann György, Horváth Alajos, Szabó József, Tamás Mihály, Loncsarics Ferencz, Bilinkovich József, ifj. Déce László, Kucsera József.

2 koronát fizettek: Csunlei János, Mirk János, Vöröss Ferencz, Ferenczi Ferencz, Garai Vendel, Vargha Ernő, Kovács Ferencz, Simon József, Stümmer István, Pasztorek Sándor, Plauder Lajos, Rutska Tivadar, Sámson András, Elekes János, Papp Péter, Vádl József, Engli Vilmos, Kaszás János, Longauer József, Simon István, Greisinger Márton, Búvári Ferencz, Buzi József, Feld János, Kövesdi Sándor, Takács János, Böczén Lajos, Molnár Sándor, Siskovics József, Bossányi Jenő, Czigu Miksa, Fábry János, Gábris József, Kalota Jenő, Kiesiny Tivadar, Lanckovics Albert, Mólnos Ferencz, Németh Rudolf, Papp Ferencz, Somogyi József, Szecsődy Sándor, Takács János, Virlics Vincze, Tamási József, Bencze Vincze, Németh István, Nyevizsánszky János, Rédl Ede, Stach Sándor, Festő Szabó Mihály, Chiba Béla.

3 koronát fizettek: Fetz Lajos, Pác Victor, Bakos Vendel.

4 koronát fizettek: Kiss József, Róth János, Szabó Géza Árvaváraljai erdőgond., Oravicezián Elek, Basa József, Freudt József, Jancsik Miklós, Fuchs Pál, Kóváry László, Argyelán Tanasie, Bóznér Gyula, Faragó Béla, Fónai Mihály, Hidvéghy György, Br. Inkey urad., Sárkóczy József, Sárvári urad. erdőhiv., Sásbázi hgi erdőkez., Stainer Gyula, ifj. Thóbiás Gyula, Vittanovai urad. erdőhiv., Balogh Imre, Csalogovics Arnold, Dolgos Mihály, Eördögh István, Ernyey Károly, Faragó András, Fischer Géza, Hinfner György, Huszka Pál, Jánossy László, Klepsitz János, Köteles Ferencz, Kosza Géza, Rónay Antal, Somfai István, Kovács János, Csornai prépostság, Horváth Ferencz, Somogyi Géza, Teró Péter, Mazur János, Bohus Károly, Fazekas Sándor, Heydrich Károly, Horváth György, Konopaszek József, Kotta János, Miksa Pál, Ökrösi püsp. erdőgond., Polgár József, Pölöskei József, Schmidt Béla, Steinkugler Raymund, Stift György, Tokera János, Tótsóvári erdőhiv., Vadkertny Menyhért, Bombola Pál, Kovács György, Körmendi János, Bolcsó János, Brabetz Rezső, Fadl István, Gaal Antal, Geng Márton, Kiss István, Konszky József, Kraffszky Ferencz, Novák János, Sárka Dezső, Soltész Sándor, Gr. Széchényi J. erdőszete, Szeitler Ferencz, Tomcsala István, Bardiovszky János, Gallasz András, Huszár Pál, Kovács György, Lukácska József, Prosszek József, Strenner Mihály.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavitott lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközlje a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

H. J. Leirása szerint kutyájának chronikus bélgyulladásra van; tekintve e betegség régebbi fennállását, nem sok biztatót mondhatok.

A rendszeres kezelés előtt mindenesetre adjon be a kutyának 10 gr. riczinusolajat, hogy a belet alaposan kitisztítsa. A legfőbb kezelés a helyes étrend, mely most csak nyálkás főzetekből állhat, tejben dara, jó rántott leves, egy kis gerstli leves, mindegyikbe, akármelyiket használja, tegyen mindig egy tojást, mely erőd ad. Azonkívül ne sajnálja, adjon az állatnak napjában négyóránként egy kis forralt bort langyosan és abba tegyen egy késhegynyi timsót. A végbél tájékát tartsa tisztán, egy kis olajos vattával törülgesse meg, mert a netalán a végbélből kijövő odatapadt bélsárvadadék ürítésre ingerli az állatot. Egyszerre ne sokat adjon enni, inkább naponta többször, de keveset, hogy jól megemészszze. A mennyire lehet, ne sok vizet adjon és ha ad, akkor se hideget, hanem állott vizet, de sokkal jobb volna ennél vagy jól felforralt tejet, vagy kamillatheát adni. Hűsfélét, krumplit, kenyeret, zsömlét egyáltalán ne adjon. Ha benn tudja tartani a meleg szobában a kutyát, úgy 2 óránként vizes kifacsart borogatást tegyen a hasára és egy száraz, lehetőleg flanel- vagy posztó-darabbal göngyöltesse be utána az állatot. A borba tehet, ha van otthon, 1—1 gr. aspirint is. Végül megjegyzem, nem tanácsos ilyen súlyos bántalomnál hónapokig várni a kezeléssel, különösen ha tudja, hogy mitől kapta a bajt. Dr. Kukuljevič József.

F. B. 1. A fényvel való másoló műveleteknek valamely különösebb fortélyja nincs. Hogy ön nem kap eléggé tiszta másolatokat, annak vagy a másolópapír régisége, esetleg ennek egyéb hibája, vagy pedig az az oka, hogy a másolandó rajz nagyon vastag papírra van rajzolva, vagy a tus nem elég fekete s átboesájtja a fényt, vagy végül, hogy a rajz és a másolópapír másolás alkalmával nem fekszenek jól egymáson, hanem hullámosan. A másolókeret üvegje — ha az tiszta — nincs a másolásra befolyással. Abból, hogy ön a másolópapírt régen vette, még nem következik, hogy az eléggé friss is, mert a gyárban s az üzletben is állhatott sokáig. Ezt elkerülendő, legjobb, ha a másolópapírt sajátmaga készíti, a következő igen egyszerű módon: egy üvegben 8 gr. vörös vérlugsót 50 cm³ lepárolt (destillált) vízben és egy másik üvegben 10 gr. citromsavas vasoxid ammoniakot (ammonium-ferricitrat) szintén 50 cm³ lepárolt vízben feloldunk és mindkét oldatot külön-külön tartjuk el; ha az oldatok már legalább egy naposak, sötét helyen elgyitjük. Ezt az összekevert oldatot aztán széles, puha ecsettel, vagy puha szivacsos rajztáblára feszített, jól enyvezett rajzpapírra mázoljuk, elosztó ecsettel egyenletesen szétterítjük és sötét helyen felakasztva megszáritjuk. Az így készített papír zöldessárga s ha fénytől és nedvességtől óvjuk, sokáig eltartható. Jó eredményt azonban csakis a legtisztább vegyszerek alkalmazásától várhatunk. A másolást napon végezzük addig, míg a papír sötét szürkés-kék lesz. A kész másolatokat vízben addig mossuk, míg a víz tiszta marad. Ha a lemásolandó rajz vastag papíron van, úgy arról előbb vékony másolópapírra negatív képet másolunk, vagyis a rajzot fordítjuk a másolópapír felé, s az így készített negatívról készíttjük ugyanilyen módon a pozitív képet. Miután a másolópapírnak fentebb ismertetett módon való készítését mi magunk is kipróbáltuk s az kifogástalanul sikerült, nyugodtan merjük azt ajánlani. Megjegyezzük, hogy a másolatok kék alapon fehér vonalakkal jönnek elő. Lehet más eljárás szerint fehér alapon kék vonalakkal, vagy fehér alapon fekete vonalakkal másolatokat kapni.

2. Az üzemtervekhez lehet fényvel másolt rajzokat is mellékelni, de akkor a mérczét is a rajzzal együtt kell másolni,

mert a másolat a vízben való kimosás alkalmával megváltoztatja eredeti méreteit.

3. A folyékony tusok általában nem tartósak s nem is olyan jók, mint a száraz tusok. Hogy mivel kell higítani, azt nem tudjuk; próbálja meg eczettel.

4. Lábbelit — állítólag — körömolajjal lehet vízhatlanná tenni s puhítja is a bőrt. Ezenkívül Trinkó Rudolf Wien, (V/2 Bräuhäus-gasse N° 51.) nagyon hirdeti «Aquavest» név alatt szabadalmazott kaucsuktartalmú egyetemes bőrkenőcsét, mely úgy a lábbeliket, mint egyéb bőrdolgokat teljesen vízhatlanná teszi és puhán tartja. Egy kgrammos bádogdoboz ára 2-30 kor. Ezt sokan nagyon jónak tartják.

5. Hogy milyen eljárással lehet ruhát vízhatlanná tenni, azt nem tudjuk, annál kevésbé, mert a vízhatlannak hirdetett legdrágább szövetek is tartós esőben, különösen ha már kopottak, átáznak. Átázás ellen legjobb a gummiköpeny, vagy bőrkabát.

F. I. Előfizetése a küldött 4 koronával ez évi márczius hó végéig rendezve van.

E. J. 1. A vadászati törvényben nincs olyan rendelkezés, a melynek alapján a vadászatra jogosulttól a vadászás joga megvonható volna.

2. Folyókon a vadászat joga, mindkét oldalról a meder közepéig a parti birtokosokat, illetőleg vadászterület bérlőket illeti s a gőz- és uszályhajók személyzetének nem áll jogában ott vadászni. Nézzék meg az illető hajó nevét vagy számát s tegyen a szolgabírónál feljelentést.

3. Foglyokat télen védett helyen ocsuval kell etetni. E célból olyan helyen, a hol a fogoly búvóhelyre talál alacsony eresz alá kell az ocsut szórni. Az eresz mindkét oldalon nyitva marad, de a földhöz az eresz széle olyan közel legyen, hogy a fogoly alábujhasson ugyan, de ragadozó madár ne tudjon az eresz alá csapni. Egy méter hosszú és 60 cm. széles, ilyen eresz teljesen elegendő. Nyulakat luczerna- vagy széna-kévékkel kell etetni. A kévéket lehetőleg nagyon szorosra kell kötni, hogy azt a nyulak ne tudják széthányni, hanem csak rágni tudjanak belőle. Ezeket a kis (karvastagságú) kévéket azután oly magasságban kell bokrokra, alacsony fákra, vagy karókra felakasztani, hogy a nyúl elérhesse. Földre nem szabad a kévéket tenni, mert ha megázik, nem szárad ki, hanem megpenészedik, megdohosodik s a mellett maguk a nyulak is bepiszkítják s többé meg nem eszik.

4. A vadludak az idén valószínűleg azért nem jelentkeztek, mert állandó tartózkodási helyükön is megtalálták a létfentartásukhoz szükséges kellekeket.

5. A hirdetmény háromszori közlése 3 K 60 f-be kerül.

6. A nyúlbetegségekre vonatkozó kérdésére lapunk következő számában fogunk válaszolni.

H. J. Miután előfizetésével múlt évi július hó 1-je óta hátralékban van, álláskeresletre vonatkozó hirdetését díjmentesen nem közöljük. Szíveskedjék vagy a hátralékos előfizetési díjat és a folyó évre is valamit beküldeni s arról a szerkesztőséget egy levelező-lapon értesíteni, mire hirdetését hozni fogjuk, vagy pedig tudassa velünk, hogy kívánja-e a szabályszerű hirdetési díjak megfizetése mellett a hirdetmény közzétételét.

Sch. J. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk ugyan, de megjegyezzük, hogy előfizetése már 1912. évi márczius hó végével lejárt. Szíveskedjék tehát úgy a múlt évi hátralékot, mint a folyó évre is valamely összeget küldeni, nehogy kénytelenek legyünk a lap küldését beszüntetni.

T. P. A felesketett kincstári erdőőrök a vasúton egyenruhában félárú jeggyel utazhatnak a III-ik osztályon. Személyazonosságuk igazolására a közigazgatási eskü-bizonyítvány szolgál. Polgári ruhában is utazhatnak a kincstári erdőőrök félárú jeggyel, ha megváltották a félárú jegy váltására jogosító arczképes igazolványt, vagy ha egyes utazásokra kérnek az államvasutak igazgatóságától félárú jegy váltására jogosító igazolványt. Utóbbi esetben a bélyegmentes kérvényben meg kell jelölni, hogy honnan hova kér az illető jegyet s a kérvényen a hivatalnak iga-

zolni kell, hogy az illető rendes állami alkalmazott; egy kérvényben három útra lehet oda-vissza jegyet kérni.

L. J. 1. Előzetése a beküldött 2 koronával 1912. év végéig rendezve van ugyan, de mivel az előfizetési díjat előre kell fizetni, szíveskedjék a folyó évi előfizetési díj fejében is bizonyos összeget beküldeni. 2. A kincstári főerdőrök évi 36 ürm.³, az erdőőrök pedig évi 24 ürm.³ tűzfajárandóságot kapnak. A tűzifa a szerint, a mint rendelkezésre áll, az 1882. évi 19,356. számú miniszteri rendelet értelmében, kemény, vagy lágy hasábfában, ott, a hol dorongfa is termelhető, 1/3 részben hasáb, 2/3 részben dorongfában, a hol pedig csak dorongfa állíttatik elő, kizárólag dorongfából szolgáltatandó ki, még pedig házhoz szállítva. A tűzifa felaprítási költségeit a kincstár sehol sem fizeti.

K. I. 1. Nagyon sós talajban — tudomásunk szerint — semmiféle fa sem díszlik. Úgy a mint Ön írja, t. i. jó földből összehordott dombokba lehet ugyan csemetéket ültetni, azonban, a mint a csemeték gyökerei a sós talajt elérik, azok valószínűleg lassankint el fognak pusztulni.

2. Ha ön az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó erdőbirtokon van alkalmazva, akkor a 38. §. értelmében köteles a hatósági esküt letenni; ha azonban az erdőbirtok nem tartozik a 17. §. alá, akkor az esküt nem köteles ugyan letenni, de a birtokosnak szabadságában áll az esküt letéttetni. Minden esetre előnyösebb az esküt letenni, mert a kihágások bírói tárgyalásánál az esküt tett erdőőr vallomása bizonyító erővel bír; figyelmeztesse erre felettes hatóságát s kérje, hogy rendeljék el az eskü letételét. Az az eskü, a mit ön szolgálatba lépése alkalmával letett, hivatalos eskü volt s nem azonos a hatósági esküvel.

3. Hogy mint «szegődvényes» erdőőr kívánhatja-e a nyugdíjogosultságot, azt mi nem tudjuk megállapítani, azt nézze meg a városi nyugdíjszabályzatban.

4. Azt sem tudjuk, hogy «szegődvényes» alatt a városnál mit értenek. Lehet, hogy ez ideiglenes jellegű szolgálatot jelent s ezért nem vették fel önt a nyugdíjra jogosultak közé. Ezt valamelyik városi tisztviselőtől, pl. a főszámvevőtől kérdezze meg.

5. Az állami alkalmazottakon kívül félárú jegyváltására jogosító arczképes igazolványt kapnak a vármegyék, törvényhatósági joggal felruházott városok és Budapest székesfőváros évi fizetést élvező hiratalos esküt tett oly törvényhatósági alkalmazottjai is, a kik az 1886. évi XXI., illetve az 1872. évi XXXVI. t.-cz. alapján rendszeresített állásokat töltenek be. Hogy ön ilyen állást tölt-e be, azt mi nem tudhatjuk.

D. I. A kéredezett szolgálat az új, nyugdíjtervény szerint is beszámít a nyugdíjba, de csak abban az esetben, ha jelenlegi és vasgyári szolgálata közt nincs 30 napnál hosszabb tartamú megszakítás. Megjegyezzük azonban, hogy 18-ik életévének betöltése előtt eltöltött szolgálati ideje az új nyugdíjtörvény szerint beszámítás tárgya nem lehet. Ha tehát ön pl. 16 éves korában állt be a vasgyárhoz, úgy nyugdíjba beszámítható szolgálati ideje csak attól az időtől fog számításba vétetni, a mikor 18-ik életévét betöltötte.

S. S. Miután levélben csak bizalmas kérdésekre válaszolunk, az Ön kérdése pedig nem az, azért, mint közérdekű kérdésre itt adjuk meg a feleletet: A belügyminiszter úrnak 1895. évi 23,542. számú körrendelete értelmében a mérgezésre engedélyt nyert személyeknek a törvényhatóság első tisztviselője az első fokú egészségügyi hatóság meghallgatása után utalványt ad az esetről-esetre megállapítandó mennyiségű mérgező kizsoltatására, melynek alapján az engedélyezett mérgezőmennyiség az illetőnek orvosi vényre (receptre) a gyógyszerész által kizsoltatható. A kéredezett mérget tehát gyógyszerházból kaphatja meg a fenti eljárás szerint. Ehhez azonban szükséges, hogy a mérgezésre hatósági engedélyje legyen; más czéلبől mérget nem kaphat. A 30 fillért a lap javára bevételtekül.

K. I. Sürgessék meg a kérvényük elintézését ott, a hova a kérvényt benyújtották.

F. B. V. 1. Az «Évkönyv» szerkesztője Podhradszky Emil, Szászsebes. 2. Miután a kutya már megdögött, a kezelését illetőleg feltett kérdés tárgytalan. 3. Sorsjegyeit nem húzták ki.

Ivancz. Az előfizetéssel már 1912. évi január hó 1-től van hátralékban. Sziveskedjék úgy a múlt évi, mint a folyó évi előfizetési díjat mielőbb beküldeni.

K. S. 1. Előfizetése a küldött 4 koronával erre az évre rendezve van. 2. Tölgytalpfák átlagos árai a következők: 270 cm. hosszú góliát talpfa 5—6 kor.; 250 cm. hosszú normál talpfa 4-50—5-00 kor.; 220 cm. hosszú viczinális talpfa 3-50—4-00 kor.; 120 cm. hosszú iparvasúti talpfa 0-70—1-00 kor. 3. Fenyőbányafa m.³-kint 6—10 kor.; tölgybányafa m.³-kint 9—11-50 kor. 4. Három méter hosszú tölgy kerítésoszlop darabonként 3—4 kor. 5. Kizárólag álláskeresletre vonatkozó hirdetést közlünk díjmentesen. Ha tehát a kutyára vonatkozó hirdetést közzé kívánja tétetni, úgy ezt küldje meg lapunk kiadóhivatalának, azzal a kijelentéssel, hogy a hirdetési díjt megfizeti.

Többeknek lapunk legközelebbi számában fogunk válaszolni.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Véglegesített káptalani birtokon erdőőri állásomat szeretném magán- vagy más egyházi uradalmi erdőőri vagy főerdőőri állással felcserélni. 46 éves, családos, róm. kath. vallású, józanéletű, egészséges egyén vagyok s hosszú és jó bizonyítványokkal rendelkezem. Czimem a szerkesztőségénél megtudható. (1.)

Erdőlegényi állást keres 1913. évi április hó 1-re 20 éves, magyarul és tótul tökéletesen beszélő egyén, ki az erdészetnél mint tűzőr volt alkalmazva. Czime: Koreny János, Disznóshorvát, u. p. Szuha-Kálló, (Borsod-Abaúj-Zemplén megye). (2.)

Intelligens, 30 éves, nőtlen, kiszolgált lovascsendőr-altiszt, vizsgázott erdőőr, jó bizonyítványokkal, keres lehetőleg a kincstárnál, vagy más olyan jobb helyen állást, a hol biztos és állandó alkalmazást kap. A ló-ídomítás és nevelés terén is jártas. Czime: Sáróssy János Budapest, (V., Visegrádi-utca 15. sz., földsz. 2. ajtó.) (5.)

Erdőőri vagy vadőri állást keres 40 éves, ép, erős testalkatú, józanéletű, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező szakvizsgázott erdőőr, ki több évig grófi uradalomban mint erdőőr volt alkalmazva s a csendőrségnél is négy évig szolgált. Czime: Bekényi István Szécs-Keresztúr, u. p. Gálszécs, Zemplénmegye. (6.)

26 éves róm. kath., nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek úgy az apróvad, mind a fáczántenyésztésben, dűvadirtásban stb. 14 évi gyakorlata van, nyelvismerete magyar és német s nagyobb uradalomnál mint önálló kezelőaltiszt és vadászrendező van állásban és jó bizonyítványokkal rendelkezik, azonnali belépésre állást keres. Jelenlegi állását birtokbérbeadás, esetleg eladás végett kénytelen elhagyni. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (7.)

Nagy uradalomban alkalmazott 34 éves, róm. kath. kiscsaládú erdőőr, ki az erdészeti és vadászati

teendőkből jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, keveset németül és ráczul is tud, április hó 1-re állást keres. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (8.)

A gödöllői, lippai, vagy apatini erdőhivatal kerületében alkalmazott kollégájával állást cserélni óhaj-tana Orosz Gyula II. oszt. m. kir. erdőaltiszt, Sósujfalva, u. p. Tótsóvár, Sáros megye. (9.)

HIRDETÉSEK

A ki hárs- és fekete nyárfáját a legjobban értékesíteni akarja, az forduljon «Vesuvius» magyar gyufagyár részv. társasághoz Győr. (I. III. 3.)

Hirdetmény. Főmélt. gróf Pappenheim Siegfriedné Károlyi Erzsébet grófnő bujáki uradalmában két szakvizsgázott erdőőr nyer újévtől alkalmazást.

Katonakötelezettségüknek eleget tett erdőőrök vétetnek fel.

Előnyben részesülnek, kik a német nyelvet is jól beszélik.

Bővebb felvilágosítást ad: **Urad. erdőhivatal.** (2. II. 2.) Buják (Nógrád m.)

Pályázati hirdetmény. 1140/1912. sz. Az alulirt kir. közalap. erdőgondnokságnál I. oszt. kir. közalap. erdőlegényi állásra 600 kor. szegődménydíj, 120 kor. lakpénz vagy természetbeni lakás, 60 kor. egyenruhaátalány és 12 ürm³ I. oszt. kemény dorongtüzifa-illetménynyel pályázat nyittatik.

Ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy az erdőőri szolgálatra alkalmas, ép és erős testalkatukat, különösen jól látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal és erkölcsi bizonyítvánnyal, nemkülönbén tanulmányaikat és a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való bírást igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg írt és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztériumra címzett kérvényüket az 1913. évi márcz. hó 1-ig ezen erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

Megjegyeztetik azonban, hogy a pályázóktól azok nőtlen volta megkivántatik és hogy katonai kötelezettségüknek eleget tettek.

Erdőőri szakiskolát végzett, esetleg erdőőri szakvizsga bizonyítvánnyal rendelkező, szép írású egyének előnyben részesülnek.

Érszeg, (Krassószörény megye) 1912. évi deczember hó 27-én.

(3.) **A kir. közalap. erdőgondnokság.**